



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

V. Vtrum plures angeli simul esse possint in eodem loco etiam adæquato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

non requirit ex se certam figuram loci, tunc poterit etiam esse in quolibet quadrangulo, æquali loco ipsius adæquato, ac proinde in quolibet angustissimo quadrangulo, etiamsi magis semper ac magis (etiam in infinitum vsque syncategorematicè) coarctetur, & in angustum, manente eadem magnitudine, contrahatur: Ergo etiam fieri poterit naturaliter, ut sit in aliquo loco angulari angustissimo, qui hinc à cælo ad terram vsque pertingat & extendatur, quod tamen est contra scripturam, & SS. Patres, ex quibus colligitur, Angelos non posse naturaliter simul esse in cælo, & in terra; sed malos ex cælis ad terram & infernum fuisse deturbatos; bonos autem ex cælo, & ad cælum libere commeare. Consequentia vero probatur, ex demonstratione Euclidis 25. lib. 1. ex quo constat, omne illud quod potest esse in aliquo loco sibi adæquato, posse esse in omni alio loco eidem æquali, modo figura eius non repugnet locato: quadrangulum autem quodlibet, etsi bipedale tantum, potest, manente eadem magnitudine, ita coarctari, ut longitudine cælum & infernum, & quoduis spatium finitum excedat; cum in infinitum syncategorematicè fieri possit, & angustius, & longius: Ergo si Angelus potest esse in quolibet loco cuiusque figuræ puta quadrangularis, etiam naturaliter fieri poterit, ut Angelus simul sit in cælo & in terra. Idemque argumentum fieri potest de figura elliptica, aut etiam triangulari, & similibus.

16 Propter hoc argumentum Scotus loco citat. ait, Angelum non posse esse in loco minori & minori in infinitum; adeoque nec in quadrangulo arctiori & arctiori in infinitum. Sed hoc primum superius assert. 5. reiecit. Deinde non satisfacit argumento. Quia non ideo Angelus esset absolute in loco minori; cum quadrangulum ita arctatum & extensum, non sit minus quadrangulo altero habente latera ampliora, ut supponitur. E contrario Maior loco citat. non habet pro absurdo, quod infertur, nempe Angelum naturaliter in cælo & in terra esse posse, modo dicto. Sed contra communem; nec satis consonè Patribus, ut dictum. Caietanus verò citat. quæstione 52. articulo 2. Gregorius de Valentia quæstione 3. pun. 3. & Vasquez disputat. 191. cap. 3. respondent, propositionem illam Euclidis procedere de corporibus, non de spiritibus: nec tamen ullam rationem propriam & formalem diuersitatis assignant. Et quamuis directe quidem Euclides solum loquatur de corporibus, nil tamen obstat, quò minus ea doctrina etiam spiritibus possit applicari, nisi ratio diuersitatis assignetur: alias enim ex ipsis quasi terminis vniuersalibus & communibus substantiæ tam corporeæ, quam incorporeæ, verum habere videtur.

17 Respondeo igitur cum Molina quæstione 52. articulo 2. (quem sequitur etiam Suarez hic libro 4. cap. 11. numero 20.) pronunciatum, illud formaliter & vniuersaliter procedere, de re qualibet, quæ non habet terminum magni-

tudinis, nec secundum longitudinem, nec secundum ullam aliam dimensionem. Angelus vero, ut ex scriptura, & Patribus colligitur, habet certum terminum magnitudinis secundum longitudinem, & latitudinem: ita, ut quamuis Angeli locus non sit necessario sphericus, tamen eius magnitudo adæquata secundum extensionem sphericam sit computanda; ut scilicet possit quidem esse in quolibet loco cuiuscunque figuræ, qui intra talem spheram continetur, sed non tamen in loco aliquo secundum ullam dimensionem excedente talem spheram. Quod non aliunde, quam ex scriptura, & Patribus, velut à posteriori colligitur, ut dictum. Accedit ratio congruentiæ. Quia cum spherica figura sit perfectissima, recte per comparisonem ad illam, spatium & extensio loci Angelici determinatur: sicut etiam terminus actiuitatis agentium naturalium secundum extensionem sphericam determinatus est, unde etiam vocatur *sphæra actiuitatis*. An vero Angelus in nullo penitus loco esse possit, dictum est dub. 2.

DV BIVM V.

Utrum plures Angeli naturaliter simul esse possint in eodem loco; & quidem etiam adæquato.

S. Thom. 1. p. q. 52. a. 3.

NON est sermo de loco communi, in hoc enim plures simul esse posse constat; V. G. in cælo; sed de proprio. Et triplex est hac de re Doctorum sententia. Prima absolute negat, plures Angelos simul esse posse naturaliter in eodem loco. Ita sanctus Thomas hic quæstione 52. articulo 3. in corp. ubi concludit: *Cum Angelus dicatur esse in loco, per hoc, quod virtus eius immediate contingit locum, per modum continentis perfecti, non potest esse nisi vnus Angelus in vno loco.* Et resp. ad 1. absolute negat, plures Angelos esse in vno loco posse. Idem docent Bonaventura in 2. distinctione 2. part. 2. articulo 2. quæstione 4. Richardus in primo distinctione 37. articulo 2. quæstione 4. Egidius eadem distinctione parte 2. articulo 1. quæstione 3. Capreolus in 2. distinctione 2. quæstione prima articulo 1. & Bassolis quæstione 4. articulo 4. Qui tamen diuersis nituntur fundamentis. Sanctus Thomas quidem; quia Angelus non est in loco nisi per applicationem sui, siue virtutis suæ ad operandum operatione transeunte, idque in ordine causæ secundæ, per modum causæ totalis & perfectæ; fieri autem non potest, ut fiat plures causæ totales eiusdem generis & ordinis, respectu eiusdem effectus. Bonaventura vero, quia etsi hoc non repugnet secundum particularem naturam, rei spiritualis, putat, tamen repugnare, ordini & debitæ dispositioni totius

vniuersi

vniuersi, sicut vacuum, &c. Richardus verò, quia non potest, inquit, vnus Angelus penetrare alium; quæ autem simul sunt in eodem loco, se penetrant. Et in eundem ferè sensum Bassolis ait, hoc esse, supra eorum & modum natura: Et quia alias etiam si infiniti essent, possent esse in eodem loco adæquato.

2 Secunda sententia priorem sancti Thomæ sententiam varijs modis limitat; nimirum vt intelligatur 1. Juxta ordinariū operandi modum, maximè conuenientem naturæ Angelicæ. 2. de existentia in eodem loco adæquato. 3. de existentia in loco secundum eandem operationem. Ita Ferrariensis 3. cont. gent. cap. 68. Caietanus hic citat. quæstione 52. articulo 3. & Thomistæ recentiores communiter; qui cum nolint aperte recedere à sancto Thoma, generalem eius doctrinam ad modum explicatum limitant, & tumentur; cum tamen sanctus Thomas, vt vidimus, non minus vniuersaliter fuerit locutus, quam cæteri Authores primæ sententiæ. Est igitur Thomistarum recentiorum sententia, absolute quidem posse Angelum esse in eodem loco, saltem inadæquate; quia potest esse causa partialis duntaxat alicuius operationis transeuntis; V. G. motus localis; etsi hoc sit quasi præter consuetum modum operandi ipsius Angeli: item posse esse plures in eodem loco etiam connaturaliter, & consentaneè suæ naturæ, secundum diuersas operationes: ita vt vnus moueat motu circulari, alius motu recto; vel vterque motu recto, sed disparato vel opposito V. G. in orientem simpliciter, in occidentem secundum quid; vel vt medijs causis secundis vnus lumen, alius calorem in eodem subiecto, V. G. in aëre ad præsepe CHRISTI producat, &c. At vero non posse plures Angelos esse adæquate in eodem loco; saltem per eandem operationem; neque, etiam inadæquate secundum consuetum & ordinariū modum operandi Angelorum: eo quod ipsis connatum quodammodo sit, esse causas totales, non partiales eiusdem effectus.

3 Tertia sententia simpliciter affirmat, posse naturaliter plures Angelos esse in eodem loco extrinseco: quam tanquam veriorē sequentibus assertionibus declaramus.

Assertio I. Non possunt plures Angeli habere idem numero vbi intrinsecum, siue in eodem, siue indiuisis locis. Hæc assertio est extra controversiam: & patet ex dictis dubio 2. Nam vbi hoc intrinsecum identificatur eum ipso subiecto in quo est, & ab eo solum modaliter distinguitur: sicut ergo ipsæ personæ Angelorum non possunt inter se identificari, ita nec vbi hæc eorundem intrinseca.

4 Assertio II. Possunt tamen plures Angeli naturaliter simul esse in eodem spatio, seu loco extrinseco inadæquato; per immediatam præsentiam seu indistantiam substantiæ suæ. Ita absolute docent Scotus in 2. distinct. 2. quæst. 8. Gabriel quæstione 2. articulo 3. dubio 2. Ariminensis quæst. 3. Maior quæst. 10. Marsilius in 2. quæst. 2. articulo 2. Ockam quodlib. 1. q. 4.

& ex recentioribus Gregorius de Valentia quæst. 3. pñ. 4. Molina quæst. 52. articulo 3. Vasquez, disputat. 193. Suarez hic libro 4. cap. 9. qui contra Caietanum & Ferrariensem recte addunt, id nec superuacaneum; nec ratum; nec consueto modo agendi Angelorum saltem indeterminatè loquendo, aduersum esse. Probatur ex dictis dubio 3. Angeli enim sunt in loco propriè per suam substantiam; & cum sint expertes quantitatis & molis corporeæ, non habent repugnantiam, quo minus simul intima præsentia existant in eodem loco seu spatio; idque etiam si Angeli in infinitum syncategorematicè multiplicentur; quantum quidem est præcise ex natura & physica consideratione Angelorum: siue hæc mutua & intima eorundem præsentia in eodem loco seu spatio dicenda sit propria penetratio, siue non; de quo solum potest esse quæstio nominis: cum addito eerrè dici potest, quasi penetratio: frustra que dicitur, id aut ordini vniuersi, aut naturis rerum repugnare; quando id nulla potest ratione probari. Ex quibus etiam patet solutio ad singula fundamenta authorum primæ sententiæ. Et confirmatur assertio. Tum quia Angeli per præsentiam suæ substantiæ simul sunt cum anima humanam in eodem corpore obfesso. Tum quia ex scriptura, & historijs constat, aliquando ingentem multitudinem dæmonum obsidere, vnum & idem corpus; vt de legione patet Luc. 8. Neque est credibile, singulos tunc esse in diuersis partibus corporis.

5 Assertio III. Etiam si Angeli solum per operationem, vel applicationem ad operandum essent in loco, adhuc tamen nihil obfaret, quò minus etiam naturaliter & conuenienter esse possent in eodem loco; tam per eandem, quam per diuersas operationes. Ita recentiores citati præcedere assertionem, contra Caietanum, & alios. Probatur & declaratur. Quia esto naturaliter fieri non possit, vt idem effectus prodeat à duabus causis totalibus eiusdem ordinis & generis, tamen in eodem corpore duo Angeli efficere possent tum diuersos effectus, vt superius dictum, & fatentur Thomistæ; tum etiam vt causæ partiales eundem effectum V. G. eundem motum, cum tanta celeritate, quanta ab vno solo effici non posset, vt recte Molina, Vasquez & alij. Neque id tunc esset superuacaneum, aut vllomodo inconueniens, sed necessarium ex suppositione, talis effectus. Vt si olim ædes V. G. Lauretana esset suo loco mouenda, & in alium locum transferenda, tanta cum celeritate, quantam vnicus Angelus efficere non posset; hoc enim non est impossibile: Siquidem Angelorum vis & facultas motiua est determinata & finita, tum respectu mobilis, tum respectu celeritatis in motu, vt quæstione 5. dicitur. Et sane vtraque de causa fatendum, argumentationem S. Thomæ superius pro negatiua parte allatam, non esse firmam.

8 Assertio IV. Vtrum Angeli plures possint esse in eodem loco adæquato; ex eo pendet, an dentur plures Angeli eiusdem speciei & perfectionis: Verius est, absolute posse. Ita Molina

aliquæ ferè recentiores citati, assert. 2. Ratio sumitur ex dictis dub. 4. Quo enim quisque Angelus perfectior est, eo locus cuiusque adæquatus maior est: Ergo fieri non potest, ut plures sint in eodem loco adæquato, nisi sint eiusdem speciei & æqualis perfectionis; id verò ita esse, ex veriori dictum est quæst. 1. dub. 5. Vnde consequenter facile suadetur æqualitas perfectionis secundum vim occupandi locum. Quamquam Gregorius de Valentia loco citat. putet etiam ob solam differentiam numericam fieri non posse, ut plurium Angelorum idem sit locus adæquatus; quod non credo; idque exemplo corporum, & ni fallor etiam animarum, satis refellitur. Atque hæc est vera resolutio de loco adæquato: huius enim rationem non esse petendam ex eo utrum Angelus toto conatu, aut omni quam habet vi operandi, se se ad locum applicet, ex eo facile probatur, quia hac ratione semper Angeli essent imperfecte & incompletè, seu inadæquate in loco; quia nunquam aut vix unquam operantur in loco quantum possunt; siquidem aut plura, aut idem maiori vi & celeritate operari absolute possent, siue loquamur de Angelis existentibus in celo siue in inferno, vel in corporibus obsessis, &c. ut bene Suarez cit. cap. 9. num. 13.

7 Ex quibus etiam colligitur, non solum naturaliter posse Angelos modo explicato esse in eodem loco, sed quantum est ex naturis rerum, etiam nihil obstare, quo minus ita re ipsa plures sint simul in eodem loco. An verò Angeli boni, quasi civilitatis & mutue reverentiae ac honoris causa, ubi nulla peculiaris causa vel necessitas urget, sibi locum quasi cedant, sicut inter homines assolet, & de animabus sanctis nonnulli docuerunt, incertum est, & liberum est cuique ut volet sentire. Probabile tamen est, quod docet Suarez, numero 7, fortasse sanctos Angelos in celo Empyreo non esse plures simul in eadem parte cæli, propter maiorem pulchritudinem & ornatum: secus fortasse accidere in malis Angelis inhabitantibus infernum; ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

D V B I V M VI.

An, & qua ratione Angelus possit moveri localiter, & quid motus localis ei superaddat, aliquidne intrinsecum, an potius solam denominationem extrinsecam.

S. Thom. 1. p. q. 53. a. 1.

1 **A**ssertio I. Angeli possunt vere moveri localiter. Ita communis & certa Doctorum sententia cum Magistro in 1. distinctione 27. vel in

2. distinctione 2. & 6. & cum sancto Thoma hic quæstione 53. articulo 1. quicquid Durandus in 1. distinctione 37. part. 2. quæstione 1. & 2. itemque Heruæus tract. de motu Angeli quæstione 1. articulo 1. & 2. negant, Angelum vere moveri localiter: ille quia Angelum secundum substantiam putavit esse ubique; hic quia putavit Angelos non vere esse in loco; quorum utrumque supra dub. 1. refutauimus. Probatio patebit ex assertione sequenti. Quod autem S. Thomas 3. cont. gent. cap. 102. & Ferrariensis ibidem indicant, incorporalia proprie moveri localiter non posse, id de motu secundum locum physicum accipiendum est. Etsi Molina hic qu. 53. art. 1. contra S. Thomam ibidem, & q. 52. art. 1. asserit, sicut ubi Angelicum, ita etiam motum localem, vniuoce conuenire cum ubi & motu locali corporum; illumque poni in prædicamento ubi, hunc vero in prædicamento quantitatis; de quo viderint Philosophi.

2 **A**ssertio II. Angeli effectiue à seipsis & proprijs naturæ viribus moveri possunt localiter. Ita communis etiam & certa Doctorum, cum Magistro & S. Thoma locis citatis; recteque censet Suarez hic lib. 4. cap. 18. num. 3. id absque errore negari non posse; quicquid Capreolus in 1. dist. 6. q. 1. a. 1. negat, posse Angelum seipsum movere, nisi per accidens: & quicquid etiam dubiè hac de re locutus fuerit Ariminenfis in 2. dist. 6. q. 1. art. 4.

3 **P**robatur assertio primo aperte ex scriptura, que non solum motum localem Angelo tribuit, sed eum etiam ijs verbis exprimit, quæ docent, eum à principio naturali & vi intrinseca ipsius Angeli provenire. Sic enim Job. 2. v. 2. Satanæ dicitur circumisse terram, & perambulasse eam Luc. 1. v. 26. Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilee. Et v. 28. Et ingressus ad eam dixit. Et v. 38. Et discessit ab illa Angelus. Luc. 8. v. 32. Et rogabant (legio demonum) Christum, ut permitteret eis in porcos ingredi. Et permisit illis. Exierunt ergo demonia ab homine, & intraverunt in porcos. Eodem modo Marci 1. Luc. 4. Act. 8. Ioanna. 1. & 5. exire dicuntur ex corporibus obsessis; Item Matth. 28. v. 2. Angelus dicitur descendisse de celo. & Ioann. 5. v. 4. in piscinam. 1. Pet. 5. Circueit quærens quem devoret. Optimus etiam est locus Matth. 12. a. v. 43. Cum immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem, & non inuenit. Tunc dicit: Reuertar in domum meam, unde exiui. Et veniens inuenit vacantem, scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi. Plura similia passim occurrunt.

4 **S**ecundo probatur ex SS. Patribus. Dionysius cap. ult. de coel. hier. dicit, Angelorum pedes depingi alatos, propter motus celeritatem. Tertullianus apolog. cont. gent. cap. 22. Omnis, inquit, spiritus ales est; hoc Angeli & demones; igitur momento ubique sunt. Gregorius Nazianzenus orat. 34. siue 2. de Theolog. Loca omnia peragrans, omnibusque impigre adsunt, tum ob ministry promptitudinem, tum ob naturalenitatem. Hieronymus epist.